

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД
Бр. № 10
Дата 09.04.2013

Образувам и д. № 10 / 2013 г.
Среден за докладчик -
судия Кетли Маркова
9.04.2013 г.

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

И С К А Н Е

ОТ ПРЕЗИДЕНТА НА РЕПУБЛИКАТА

ЗА ОБЯВЯВАНЕ НА ПРОТИВОКОНСТИТУЦИОННОСТ НА ЧАСТ
ОТ РАЗПОРЕДБАТА НА § 39 – ОТНОСНО ЧЛ. 112К, АЛ. 1 ОТ
ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
МОРСКИТЕ ПРОСТРАНСТВА, ВЪТРЕШНИТЕ ВОДНИ ПЪТИЩА И
ПРИСТАНИЩАТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

(Обн., ДВ, бр. 28 от 2013 г.)

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

На основание чл. 150, ал. 1 във връзка с чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България сезирам Конституционния съд на Република България с искане да бъде обявена за противоконституционна разпоредбата на § 39 – относно чл. 112к, ал. 1 в частта „без търг или конкурс в полза на лице по чл. 112г, ал. 1, съответно по чл.112д, ал. 4, както и“ от Закона за изменение и допълнение на Закона за морските пространства, вътрешните водни пътища и пристанищата на Република България (ЗМПВВПРБ, обн.,

ДВ, бр. 28, 2013 г.) като противоречаща на чл. 18, ал. 1 и 5 от Основния закон.

Разпоредбата на чл. 112к, ал. 1 предвижда право на строеж за изграждане на ново пристанище за обществен транспорт с регионално значение, на пристанище по чл. 107 - 109 или на специализиран пристанищен обект по чл. 111а, ал. 1 или чл. 111б, ал. 1 да се учредява без търг или конкурс в полза на лице по чл. 112г, ал. 1, съответно по чл. 112д, ал. 4.

Пристанището е участък, който включва акватория (изключителна държавна собственост), територия и инфраструктура на брега на Черно море и р. Дунав (собственост на държавата, на общините, на физически и юридически лица). Именно съчетанието на различни видове собственост изисква диференциран законодателен подход при определяне на правния режим за изграждане на ново пристанище.

Съгласно чл. 18, ал. 1 от Конституцията на Република България водите, определени със закон, са изключителна държавна собственост. Член 14 от Закона за водите гласи че, вътрешните морски води и териториалното море са изключителна държавна собственост. А според чл. 6 от ЗМПВВПРБ вътрешните морски води включват водите между бреговата линия и изходните линии, с които се измерва ширината на териториалното море, а също и водите на пристанищата. В същия смисъл е и разпоредбата на чл. 92а, ал. 1 ЗМПВВПРБ, според която акваторията на пристанищата е изключителна държавна собственост. Само територията и инфраструктурата на пристанищата

могат да принадлежат на други правни субекти, различни от държавата (арг. от чл. 92а, ал. 2 ЗМПВВШПРБ).

Възможността за учредяване на ограничени вещни права без търг или конкурс върху обекти – изключителна държавна собственост, в полза на други правни субекти, различни от държавата (физически и/или юридически лица), е **напълно несъвместима** с особения правен режим, на който конституционният законодател е подчинил обектите на публичната държавна собственост, попадащи в категорията на изключителна държавна собственост. Тези обекти са изчерпателно изброени в разпоредбата на чл. 18, ал. 1 от Конституцията. Техните съществени правни признаци са открити в конституционната юриспруденция.

Конституционният съд в свои решения (напр. в № 19 от 1993 г. по конст. д. № 11/1993 г., обн. ДВ, бр. 4/1994 г.; № 2 от 1996 г. по конст. д. № 26/1995 г., обн. ДВ, бр. 16/1996 г.) тълкува задължително разпоредбите на чл. 18, ал. 1 и 5 от Конституцията в тяхната систематична и правно-логическа връзка. Правно-техническият способ за учредяване на права в полза на физически и юридически лица върху обектите – изключителна собственост на държавата, който може да гарантира в най-голяма степен оптимална закрила на последните, е **предоставянето на концесия**. Конституционно предписаната висока степен на правна закрила на обектите по чл. 18, ал. 1 от Основния закон не може да бъде обезпечена при допуснатото обременяване на тези обекти с ограничени вещни права. Така е, защото учредяването на ограничени вещни права върху обекти – изключителна държавна собственост, в полза на други правни субекти, различни от държавата

(физически и юридически лица), има за последица **превръщането на държавата в „гол собственик“ на обременените имоти.** Вследствие на това собственическите правомощия на държавата биват ограничени в обема, в който на друг правен субект – физическо или юридическо лице, се учредява вещно право на строеж по чл. 63 и сл. от Закона за собствеността, на надстрояване или пристрояване, на ползване по чл. 56 и сл. от Закона за собствеността и т.н. върху обекта на изключителна държавна собственост. Титулярът на правото на строеж, надстрояване, пристрояване става изключителен собственик на построеното от него. Той придобива (ако друго не е предвидено в акта за учредяване на правото) безсрочното право на собственост в обект, който е изключителна държавна собственост, като може да ползва и незастроената част от терена, доколкото това е необходимо за ползване на построеното (арг. от чл. 64 от Закона за собствеността). Макар държавата да не е отчуждила формално обекта по чл. 18, ал. 1 от Конституцията, с учредяването на право на строеж, надстрояване и т.н. държавата се лишава практически от възможността да упражнява правомощията си на изключителен собственик по стопанисване и управление на този обект в интерес на гражданите и обществото в съответствие с повелята на чл. 18, ал. 6 от Конституцията.

С новата разпоредба на чл. 112к, ал. 1 от ЗМПВВПРБ се създава правна възможност за предоставяне на ограничени вещни права върху обекти – изключителна държавна собственост, и то при условия и по ред (без търг или конкурс), различни от предписаните от конституционния законодател.

В условия на икономическа криза, засегнала не само страната ни, трябва да се търсят мерки за развитие на икономиката. Това обаче не трябва да става за сметка на други конституционни ценности и принципи. Когато държавата упражнява властнически правомощия върху обекти - изключителна държавна собственост, тя трябва да има водеща роля и да „подчини“ правния режим така, че да осигури “публичноправна значимост и всеобща ползност - РКС № 11/97 г.” на тези обекти и в същото време трябва да даде възможност за насърчаване на частните инвестиции в строителството, поддържането и управлението на обекти на техническата и социалната инфраструктура и за извършването на дейности от обществен интерес. (В този смисъл е законодателният подход в Закона за публично-частното партньорство, чл. 28).

Правните норми трябва да гарантират в средносрочен и дългосрочен план устойчиво развитие и разумно използване на водите и природни ресурси.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Моля на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията да обявите за противоконституционна разпоредбата на § 39 – относно чл. 112к, ал. 1 в частта „без търг или конкурс в полза на лице по чл. 112г, ал. 1, съответно по чл. 112д, ал. 4, както и“ от Закона за изменение и допълнение на Закона за морските пространства, вътрешните водни пътища и пристанищата на Република България (Обн., ДВ, бр. 28, 2013 г.) като противоречаща на чл. 18, ал. 1 и 5 от Основния закон.

Моля да прецените субектите, които да бъдат конституирани като страни в конституционното производство, като очаквам сред тях да бъдат Министерският съвет, Върховният административен съд, главният прокурор, Националното сдружение на общините в Република България.

С уважение,

РОСЕН ПЛЕВНЕЛИЕВ

ПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ